

STRANDBIZTONSÁGI ÚTMUTATÓ

KÉSZÜLT A BALATON FEJLESZTÉSI TANÁCS TÁMOGATÁSÁVAL

BEVEZETÉS

A balatoni strandokon, azok jellegéből adódóan, számos olyan tárgy lehet, amely valamilyen formában veszélyt jelenthet a vízben tartózkodókra. A kép meglehetősen változatos: sérülést okozó akadályok, robbanásveszélyes tárgyak – az egyetlen közös tulajdonságuk, hogy többnyire rejtve maradnak, nehéz őket észrevenni.

Ezért rendkívül fontos, hogy a strandüzemeltetők tisztában legyenek a potenciális veszélyekkel, tudják, mire érdemes figyelni, és azt is, mi a teendő probléma esetén. Kiadványunk ezekre a kérdésekre kitérve igyekszik egy könnyen áttekinthető összefoglalót adni, kifejezetten strandüzemeltetők számára.

I. POTENCIÁLIS VESZÉLYFORRÁSOK

1. Sérülésveszélyes tárgyak

A potenciális veszélyforrások első nagy csoportját a sérülésveszélyes tárgyak alkotják, vagyis azok, amelyek fizikai kontaktus során okozhatnak sérüléseket a vízben tartózkodóknak. (Például, mert éles tárgyról van szó, amely az iszapból kiállva megvághatja a fürdőzők lábát; vagy, mert szilárd, nagy kiterjedésű tárgyról van szó, amelyben elakadhat a gumicsónak stb.) Ezeket további alkategóriákra bontva a következő csoportokról beszélhetünk:

- **Szilárdan a mederbe ágyazódott tárgyak.** Ebbe a csoportba elsősorban azok az elhanyagolt, gazdátlan stégek tartoznak, amelyek vízszint feletti része már eltűnt, a víz alatt azonban maradhettek még darabjaik. Ezek két okból lehetnek veszélyesek. Egyrészt a súlyuk és az észrevétlenségük folytán: úszás, gyors mozgás (futás, labdázás) közben a fürdőzők bármikor beléjük ütközhetnek, ami komoly

zúzott sérülésekkel (törés, agyrázkódás stb.) járhat. Másrészt az ilyen stégdarabok éles, hegyes részei vágott és szúrt sebeket okozhatnak.

- **Az iszapban heverő egyéb tárgyak.** A lista változatos lehet: fémhulladék, nagyobb kövek, üvegek stb. Ezek is szúrt és vágott sebeket okozhatnak, ráadásul mivel nincsenek szilárdan beágyazódva, az erősebb hullámozás ide-oda sodorhatja őket a fenéken.

1.1 Azonosításuk

Az első kategóriába tartozó objektumokat konkrétan azonosítani nehézkes lehet (egy eldeformálódott, rozsdás roncsdarabról nehéz megállapítani, hogy mi volt eredetileg). Ez azonban teljességgel mellékes is, hiszen könnyű szemrevételezéssel eldönteni, hogy veszélyt jelenthet-e. Minden olyan tárgy veszélyt jelenthet a fürdőzőkre, amelynek

- legalább a 90%-a víz alatt van (vagyis nehéz észrevenni)
- vannak rajta éles, hegyes részek,
- méretéből vagy szilárdságából adódóan balesetveszélyes.

Az ilyen tárgyak felfedezése érdekében meg kell tenni a szükséges lépéseket, a megtalálásukkor pedig intézkedni kell. Ezeket a lépéseket, tudnivalókat lásd a XXX fejezetben.

1.2. Megelőzés

A legtöbb iszapba ágyazódott, vagy a fenéken heverő tárgy a vízállástól függően részben vagy egészben rejtett lehet. Ezért az előírások alapján a medret minden tavasszal – nyitás előtt – kötél vagy lánc áthúzásával kell megvizsgálni, és az átvizsgálás tényét naplóban rögzíteni.

2. Robbanásveszélyes tárgyak

A második nagy csoportot a robbanásveszélyes tárgyak alkotják, konkrétan (szinte kizárólag a II. világháború-

ból visszamaradt) katonai eszközök. Ezek közös tulajdonsága, hogy kifejezetten rombolásra, roncsolásra tervezték őket, tehát jellegükből adódóan sokkal nagyobb veszélyt képviselnek, mint az előzők. Kizárólag a jelen ismeretterjesztő kiadvány kedvéért (nélkülözve a harcászati szempontokat) ezek az alábbi kategóriákra bonthatók.

- **Robbanótöltetet tartalmazó tárgyak.** Ide tartozhatnak például az aknák, a tűzérési lövedékek, a repülőgépek által ledobott bombák, vagy a kézigránátok. Ezek mind méretben, mind pusztítóerőben rendkívül változatosak. (Egyes repülőgépek által hordozott bombák egy méternél is hosszabbak lehetnek, míg például egy kézigránát 20-30 cm hosszú.) Függetlenül a „teljesítményüktől” ezeket az eszközöket úgy fejlesztették ki, hogy lehetőség szerint minél nagyobb pusztítást vigyenek végbe egy bizonyos körön belül. Persze egy kézigránát jóval kisebb hatósugárban végez pusztítást, mint egy bomba, az elv azonban – legalábbis biztonsági szempontból – hasonló: egy adott körön belül veszélyesnek tekintendő.
- **Robbanótöltetet nem tartalmazó tárgyak.** Ide elsősorban az olyan lőszer tartoznak, amelyek lövedékében (tehát a csőből kirepülő objektumban) nem található robbanószer. Tipikusan ilyenek a gyalogsági lőszer (gépkarabélyba, oldalfegyverbe való). Közös bennük, hogy a romboló hatásukat elsősorban a lövedék becsapódása útján érik el, tehát külön gyújtószerkezet nincs bennük. Ez azonban nem jelenti azt, hogy veszélytelenek, hiszen a lövedéket a hüvelyből tulajdonképpen egy kis robbanás (a lőpor meggyulladás) repíti ki. Tehát az el nem sült lövedékek veszélyesek!

2.1. Azonosításuk

Az ide tartozó tárgyakat azonosítani – főleg laikusok számára – rendkívül nehéz. Ennek több oka is lehet:

- Szerteágazó megjelenési formák. A lőszer, robbanószer sajálatos módon változatos méretben és formában készültek, így katonai szakértőnek kell lenni ahhoz, hogy az ember eligazodjon közöttük.
- Az eltelt idő. Elsősorban II. világháborús tárgyakról beszélünk, amelyek körülbelül 70 évig heverték a Balaton iszapjában – tehát azokat a korrodáció, a lerakódott üledék gyakran felismerhetetlenné torzítja.
- Állapotuk. A fenti két tényezőtől következik az is, hogy szemrevételezéssel egy laikus még azt sem tudja mindig megállapítani, hogy például egy bombáról, vagy a bomba egy részéről van-e szó. Nem is beszélve arról, hogy a robbanószerkezet vajon „éles”, vagy „besült”.

Az ilyen tárgyak felfedezése szinte kizárólag véletlenül történik – egy okkal több, hogy a megtalálásukkor haláldéktalanul intézkedjünk. Ezeket a lépéseket, tudnivalókat lásd a 4. oldalon.

2.2. Megelőzés

Természetesen senkinek sem ajánljuk, hogy robbanásveszélyes tárgyak után kutasson a Balaton medrében. Ettől függetlenül azonban a fentebb említett „medervizsgálat” során ezekre (is) rábukkanhatunk. A teendőket lásd a 4. oldalon.

II. TUDNIVALÓK: MIELŐTT INTÉZKEDNÉNK

Előrevetítve: a második fejezet tartalmazza mindazon tudnivalókat, amelyek nélkülözhetetlenek az adott veszélycsoporttal kapcsolatos intézkedések kivitelezésénél. Egyszerűbben szólva, itt azok az információk találhatók meg, amelyek segítenek megérteni azt, hogy miért a javasolt módokon kell intézkedni.

1.1. Sérülésveszélyes tárgyak

A sérülésveszélyes tárgyak esetében a legtöbb tudnivaló „józan ésszel” kikövetkeztethető. Fontos tudni, hogy

- a sérülésveszélyes tárgyak legnagyobb veszélye az, hogy részben vagy teljesen rejtettek, tehát teljesen váratlanul érik a fürdőzőket, akik így sokkal súlyosabb sérüléseket szenvedhetnek.
- további probléma, hogy itt jellemzően rozsdával és egyéb szennyeződésekkel borított, éles/hegyes felletekről beszélünk, amelyek a sebbe kórokozókat juttatva fertőzésekkel tetézik a sérüléseket.
- bizonyos tárgyakat a hullámozás akár el is mozgíthat, így az egyszer már felfedezett tárgy – ha nem távolítják el azonnal – „elvándorolhat”.

1.2. Robbanásveszélyes tárgyak

A robbanásveszélyes tárgyak esetén éppen az előző eseten ellentétben igaz: **semmi esetre sem szabad találgatásokra hagyatkozni.** A jelen kiadványban ide sorolt objektumok (bombák, gránátok, aknák, löszerek stb.) olyan szerteágazóak, hogy azok között kizárólag hivatásos tűzszerészek tudnak eligazodni. Ebben rejlik egyúttal a dolog nehézsége is: nehéz úgy útmutatót adni laikusok számára, hogy az se túl bonyolulttá ne váljon, se ne legyen haszontalan a túlzott általánosítás miatt.

Hatásaik

A robbanás – vagyis a gyors energiadeflagráció, melyet nagy mennyiségű hő- és gázképződés kísér – mint jelenség egy sor környezeti-fizikai hatással jár; lényegében ezek felelősek a roncsoló hatásért. Ezek sokrétűek (hang- és hőhatás, gázok stb.), mi a humán tényező miatt kettővel foglalkozunk: az ún. repeszhatással és a lökéshullámmal.

- **Repszhatás:** egyszerűen fogalmazva ez az a jelenség, amikor a robbanószervezet szétveti a saját burkolatát, a fémszilánkok pedig a robbanás forrásából kifelé nagy sebességgel haladva távolodni kezdenek. („Szilánkok záporoznak mindenfelé.”) Amennyiben a robbanószervezet nagyon alacsony vízben vagy szárazon robban, ezzel a hatással kell elsősorban számolni; könnyen belátható, milyen veszélyes ez.
- **Lökéshullám:** ezt a hirtelen táguló gáz okozza; ez a robbanás pusztító erejének kulcsa. Két esetről beszélhetünk: ha a robbanás víz felett (szárazon), és ha víz alatt következik be.
- **Lökéshullám szárazon:** a levegőben terjedő lökéshullám erejének nagyját egy élő szervezet „kivédi”, mert a bőr molekulái jóval szorosabban helyezkednek el egymáshoz képest, mint a levegőben haladó gázmolekulák. Ugyanakkor viszont az élő test bizonyos részei tartalmaznak gáz halmazállapotú anyagot, amelyek ugyanolyan anyagsűrűségűek, mint a robbanásból kifelé távozó gáz. Egyszerűen szólva: míg a lökéshullám nagy része „lepattan” a testről, egy része továbbhalad, és a testben lévő levegőt összenyomja. Ez az elsődleges robbanási sérülés: főleg a tüdőt és a fület, ritkábban a beleket érinti, ezek a szervek implodálnak (összeomlanak), a szövetek ettől súlyosan károsodnak.
- **Lökéshullám víz alatt:** ez jóval súlyosabb következményekkel jár. A levegőben terjedő lökéshullám energiáját maga a levegő (mivel zsugorodásra képes) csökkenti, vagyis a halálos hatókör csökken. A víz ellenben nem képes zsugorodásra (technikailag igen, de hatalmas energia szükséges egy nagyon kis mértékű zsugorodás eléréséhez). A lökéshullám víz alatt nagy távolságokat képes megtenni, sokkal nagyobb távon megőrizve az erejét. A lökéshullám lényegében áthalad az élő szervezeteken, azokról nagyon kevés energia pattan le, hiszen a víz és az élő test sűrűsége nagyjából megegyezik. Az áthaladó lökéshullám minden alacsonyabb sűrűségű részt összenyom a testben, elzáródó ereket, károsodó szöveteket,

Tárgy mérete, leírása	Javasolt védelmi zóna szárazon	Javasolt védelmi zóna vízben
5-25 cm hosszú, 5-10 cm vastagságú, hengeres tárgy	100-150 m	50-100 m
10-35 cm átmérőjű, lapos henger alakú	300-500 m	150-250 m
30-50 cm hosszúságú és 10-20 cm vastagságú	500 m	300 m
50-100 cm hosszú és 20-25 cm vastagság feletti	600 m	strand lezárása, kiürítése
100 cm feletti hosszúságú, és legalább 25 cm vastag	strand lezárása, kiürítése	strand lezárása, kiürítése

beszakadó tüdőt, agyvérzést okozva. Ráadásul a lökeshullámot minden szilárd, vízalatti tárgy visszaveri, ami így „megfordulva” újabb kárt okozhat.

Tudnivalók

A fentiekből következik: nagyon fontos, hogy lehetőség szerint már a gyanús tárgy megtalálásakor igyekezzünk kiküszöbölni ezeket a hatásokat. Ez pedig a legegyszerűbben úgy oldható meg, ha egy bizonyos körön belül senki sem tartózkodik a tárgyhoz képest. Persze nem célunk egy gépkarabély-lőszer felbukkanása esetére a strand kiürítését tanácsolni, ám célszerű mindig inkább biztosra menni, és minden kockázatot elkerülni. Fentebb található táblázatunkban a szakértők által biztonságosnak megítélt távolságokat tüntettük fel, alább pedig néhány jellemző kategória leírása olvasható.

- Amennyiben a tárgy nagyjából 5-20 cm hosszú, néhány centi átmérőjű, henger alakú, kúpos végű, akkor valószínűleg lőszerről van szó, amely nem tartalmaz robbanótöltetet. (Az idevágó biztonsági zónákat lásd az oldal tetején lévő táblázatban!)

- Amennyiben a tárgy tojásdad, nagyjából egy férfikörméretű, illetve kb. akkora az átmérője, mint egy átlagos, kifeszített férfitenyér szélessége, akkor

jó eséllyel gyalogsági (kézi) gránátról van szó. Ugyanez igaz a kb. 20 cm hosszú, hengeres, nyeles tárgy esetén is. (Az idevágó biztonsági zónákat lásd az oldal tetején lévő táblázatban!)

- Azok a hengerek, amelyek 20-25 cm-nél nagyobbak, kúpos vagy gömbölyded végűek, 10-20 cm-nél vastagabbak, valószínűleg tartalmaznak robbanószeret, gyújtószerkezetet (aknák, tüzérségi lövedékek, bombák stb.). (Az idevágó biztonsági zónákat lásd az oldal tetején lévő táblázatban!)

Háttér: miért fontos felkészülni a robbanásveszélyes tárgyakra?

A felkészüléshez az is hozzá tartozik, hogy tudjuk, mire számíthatunk. A Balaton nem számít robbanásveszélyes tárgyak szempontjából veszélyes terepnek, tehát nem kell az ördögöt a falra festeni – de felkészülni nem árt. Egy rövid hadtörténeti betekintésből kiderülhet, miért.

A II. világháborúban a Balaton az ún. Margit-vonal

(a német hadműveleti védelem legfontosabb, előre kiépített eleme a Kárpát-medencében) része volt. Ennek következményeképp rengeteg lőszer, robbanószer került erre a területre. A németek például mintegy 400 víziaknát telepítettek a tó vizébe, télen pedig több mint 200 ezer taposóaknát a jégre, amelyeket a szél olvadás után a déli partra sodort. A tűzszerészek kemény munka árán mintegy két év alatt ezek túlnyomó részét felszedték és hatástalanították (például összesen 232, egyenként 200 kilós aknát). Könnyű azonban belátni, hogy ilyen mennyiség mellett maradhatott egy-két felfedezetlen robbanótest. Voltak ugyanis olyan víziaknák, amelyek elsodródtak; ilyet találtak meg például 2011. augusztus 5-én Sajkod közelében a nádas szélén horgászok, amit aztán tűzszerészek robbantottak fel a vízben.

Szerencsére eddig robbanószerhez kapcsolódó balesetek nem fordultak elő, de az elmúlt időszak példái is jól mutatják, hogy még rejt a Balaton ilyen veszélyes robbanótesteket. Ezek különösen alacsony vízszintkor kerülnek elő. 2000-2013 között három olyan időszak volt, amikor rendkívül alacsony volt a vízszint:

- 2002 vízszintjei – július 50 cm, augusztus, 45 cm, szeptember 40 cm.
- 2003 vízszintjei – július 40 cm, augusztus, 28 cm, szeptember 25 cm.
- 2012 vízszintjei – július 70 cm, augusztus, 60 cm, szeptember 45 cm.

Ha csak az utóbbi két évet vizsgáljuk, látható, hogy

2012-ben 10, 2013-ban 4 bejelentés történt. Amit legutóbb találtak: Fonyódon és Balatonszemesen POMZ-2 típusú szovjet gyalogsági akna, Balatonszabadiban pedig egy 37 mm-es magyar repeszlőszer.

Az időjárás hatásai

Az iszapban rejlő tárgyak – legyenek azok sérülés- vagy robbanásveszélyesek – felszínre kerülésében jelentős tényező az időjárás. A viharok során tapasztalt hullámverés, illetve az extrém szélsébség elmozgathatja, felszínre hozhatja ezeket a tárgyakat. Ráadásként a megtalálás körülményei is megváltozhatnak, amennyiben vihar készülődik. Ezért fontosnak tartjuk itt megjegyezni, hogy a Balatonnál kiterjedt viharjelző rendszer működik – ennek működéséről ejtsünk néhány szót.

A viharjelző rendszer – leegyszerűsítve – három komponensből áll:

- meteorológusok, akik az időjárási adatokat figyelik és elemzik,
- számítógépes keretrendszer,
- jelzőlámpák,

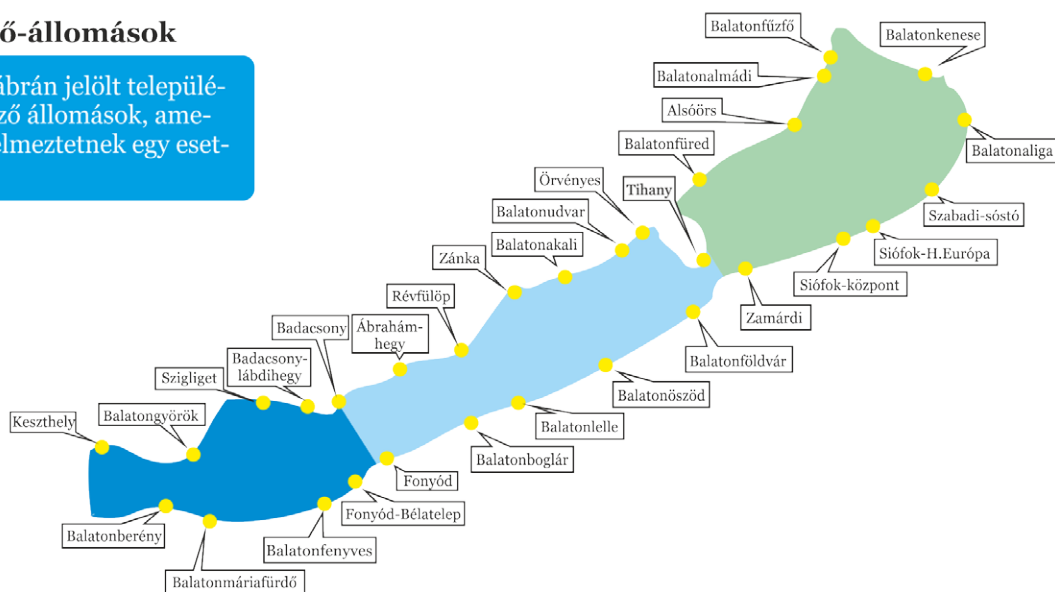
ez utóbbiak a Balaton körül nagyjából azonos távolságokra egymástól elhelyezve, hogy a jelzéseket mindenhol lehessen látni (elhelyezkedésüket lásd a lap alján).

A rendszer évente ápr. 1-től okt. 31-ig működik. A „vihar” kifejezés azonban itt megtévesztő, hiszen a rendszer már a közelgő viharra is figyelmeztet: ahogy korábban

A balatoni viharjelző-állomások

A Balaton környékén az ábrán jelölt településeken található viharjelző állomások, amelyek fényjelzésekkel figyelmeztetnek egy esetlegesen közelgő viharra.

forrás: www.rsoe.hu

írtuk, már a 40 km/h órás széllökések kapcsán is elsőfokú riasztást kell kiadni. Ezzel feloldható az az ellentmondás, amikor felhőtlen égnél villognak a jelzőlámpák: nem a meteorológusok tévedtek, csak a fogalmak nem egyeznek. Ráadásul a viharcellák vagy a széllökések kiszámíthatatlannak, gyakran irányt váltanak; ezért lehet, hogy villognak a lámpák Siófoknál is annak ellenére, hogy csak Balatonfűrednél van erősebb szél. A három medencére osztott Balatonon minden medencére külön is kiadható a jelzés, s ezzel pontosabbá vált a riasztás.

Szabályok vihar(jelzés) esetén

- A jelzőlámpák villogással jelzik a vihar közeledtét.
- Az I. fokozat (45 villanás percenként) azt jelenti, hogy erősödik a szél, annyira, hogy matracca, csónakkal, vitorlással, szörfrel stb. már nem célszerű a part közelségét elhagyni. A fürdőzés legfeljebb 500 méterre a parttól, a bójáig lehetséges; fontos a gyermekek fokozott felügyelete.
- A II. fokozat (90 villanás percenként) azt jelenti, hogy rövid időn belül (a köznap értelemben vett) vihar közeleg, erős, 60 km/h feletti széllel. Ekkor a vizet haladéktalanul el kell hagyni, mert a nyílt vízen egy ilyen vihar teljesen kiszámíthatatlan, a szél bármikor még jobban felerősödhet, és még a vitorlások sincsenek biztonságban, nemhogy a fürdőzők.
- Fontos megérteni a rendszer túlbiztosításából akadó jellegzetességet. Lehet, hogy szabad szemmel úgy tűnik, „nincs baj”, és feleslegesen villognak a lámpák – a viharjelzés azonban bonyolult folyamat, és elsősorban a biztonságra koncentrál. Nem szabad tehát elfelejteni, hogy a jelzések előírásait mindig követni kell.

III. INTÉZKEDÉS

Nagyon fontos, hogy tisztában legyünk azzal, mit kell tenni a fent említett tárgyak megtalálásakor. Az alábbi lista ehhez nyújt segítséget.

Sérülésveszélyes tárgyak

1. **Figyelemfelhívás.** Amennyiben a tárgyat üzemelő strandon találták meg (vagyis ha a strandon vannak

turisták, fürdőzők stb.), és azt mérete, súlya, rögzítettsége miatt nem lehet a megtalálás után azonnal eltávolítani, fel kell hívni rá a figyelmet. A tárgy méretéből adódó logikus megoldást válasszunk: kerítsük körbe színes figyelemfelhívó szalaggal, állítsunk mellé valakit, aki figyelmeztet mindenkit a veszélyre, rögzítsünk mellé táblát stb. A lényeg, hogy szóban vagy írásban hívjuk fel a figyelmet a veszélyre úgy, hogy egyértelmű legyen mindenki számára. (Ha a tárgy azonnal eltávolítható, lásd a 2. lépést.)

2. **Eltávolítás.** A veszélyes tárgyat így vagy úgy, de el kell távolítani, hogy elhárítsuk a balesetveszélyt.
3. **Elszállítás.** A tárgyat végül el kell szállítani a strandról. Figyelem: a veszélyes tárgy a parton is veszélyesnek számít (éles, hegyes részek stb.), ezért a szállítás megszervezéséig nem szabad őrizetlenül hagyni!

Robbanásveszélyes tárgyak

1. **Figyelemfelhívás.** A robbanásveszélyes tárgyak esetében rendkívül körültekintően kell eljárni, és kiemelt fontosságú, hogy minden fürdővendég figyelmét felhívjuk rá! Az ezzel a szakasszal kapcsolatos teendők függenek attól is, hogy a II. 1. 2. fejezetben lévő táblázat biztonsági zóna kialakítását vagy kiürítést ajánl.
  - a. Biztonsági zóna: határait valamilyen élénk színű anyaggal (műanyag szalag, kötél stb.) jelöljük ki, és mindenképpen állítsunk a zónán kívülre annak méretétől függően akár több „őrt” is. Az ő feladatuk, hogy minden kíváncsiskodót eltereljenek, és mindenkinek felhívják a figyelmét a veszélyre.
2. **Kiürítés:** több segítővel együtt azonnal kezdjük meg a kiürítést, a robbanásveszélyes tárggyal *ellenkéntes* irányban. Ha van rá mód, hangosbeszélővel is hívjuk fel a fürdővendégek figyelmét arra, hogy hagyják el a strand területét. Azzal kapcsolatban, hogy mit javasolt, és mit nem javasolt mondani, lásd a IV fejezetet (Kommunikáció).
3. **Segítségkérés.** A figyelemfelhívással *egy időben*, vagyis késlekedés nélkül hívjuk a 112-t vagy a 107-et (a rendőrséget), mondjuk, hogy robbanószer-

gyanús tárgyat találtunk, és közöljük a következő információkat.

- a. Mondjuk meg, hol és mikor találtuk a tárgyat! (Nagyobbtól a kisebb felé: város, strand, a tárgy helye a strandon belül.)
- b. Próbáljunk leírást adni a tárgyról! (Formájáról, színéről, méretéről, hol helyezkedik el stb.)
- c. Adjuk meg minden adatunkat! (Név, cím, mobilszám, ill. az a szám, amiről telefonálunk.)
- d. Adjunk helyzetleírást! Mondjuk el, mit tettünk, mióta megtaláltuk a tárgyat (kiürítés megkezdődött, biztonsági zónát kialakítottunk stb.), nagyjából hányan vannak a strandon (pl. „tele van a strand”, „csak néhányan vannak”, „üres a strand” stb.).
- e. Végül mondjuk meg, ki fogja a helyszínen várni a hivatalos szerveket (nevét, címét, telefonszámát).

A rögzítendő adatokkal kapcsolatos, javasolt adatlap mintáját a VI. fejezetben találja.

A robbanásveszélyes tárgyak esetében *minden más* teendő a hivatalos szervek – tűzszervezetek, rendőrök, katasztrófavédők stb. – feladata. Amennyiben ők szükségesnek érzik, további utasításokat adhatnak, ám ilyen utasítás nélkül ne tegyünk mást.

IV. KOMMUNIKÁCIÓ

Sérülésveszélyes tárgyak

Az intézkedéssel párhuzamosan – amennyiben arra szükség mutatkozik – a strandon tartózkodókat tájékoztatni kell az intézkedés okáról. Természetesen nem célszerű minden aprósággal zavarni a fürdővendégeket, hiszen pl. egy 30-40 cm hosszú, hegyes vasrúd egyszerűen kiemelhető a vízből (anélkül, hogy kordonnal vonnánk körbe stb.) Ugyanakkor pl. egy nagy kiterjedésű, mederbe ágyazott stégroncs esetén, miután kordonnal körbevontuk azt, jó tájékoztatni a vendégeket az intézkedés okáról – ellenkező esetben csak a színes kordont fogják látni, és szóbeszédre hagyatkozni. Mondjuk el tehát a következőket:

- Találtak egy sérülésveszélyes tárgyat (mondjuk el, konkrétan mit, pl. egy stégroncsot),

- nem lehet azonnal eltávolítani, mert szükséges hozzá némi előkészület (és/vagy szerszámok),
- addig is a sérülések elkerülése érdekében a munkatársak megjelölték,
- természetesen nincs közvetlen veszély, csak a kordonon kívül kell maradni.

Robbanásveszélyes tárgyak

Az elv hasonló a robbanásveszélyes tárgyak esetében is. Az intézkedéssel párhuzamosan a strandon tartózkodókat itt is tájékoztatni kell a veszélyről, illetve fel kell szólítani őket arra, hogy a.) tartózkodjanak a biztonsági zónán kívül, b.) hagyják el a strand területét. Higgadtan adjuk át a következő információkat:

- Találtak egy ismeretlen eredetű tárgyat,
- elképzelhető, hogy valamilyen robbanásveszélyes tárgyról van szó,
- ha ilyen gyanú van, a strand üzemeltetőjének hívnia kell a tűzszervezetet,
- mindez pedig csak elővigyázatosság.

A tájékoztatás formája

Egyik esetben sem mindegy azonban, hogyan mondjuk el, amit kell. Biztos recept a megfelelő tájékoztatásra, hangnemre, szóhasználatra nem nagyon van, ugyanakkor a következő oldalon lévő színes táblázatban látható példák és ellenpéldák megadják azt az irányt, amerre érdemes haladni. Célszerű kerülni a sűrű, „katonás” stílusú felszólításokat. Legyen a célunk a tájékoztatás! A hivatalos hangsúly helyett a közvetlenebb a célravezetőbb, segítségével elkerülhető a pánik, ami sokat ront a helyzeten. A hivatalos, hangosbeszélőn leadott tájékoztatásban például ne hangsúlyozzuk ki, hogy robbanószerkezetre gyanakszunk – ebből egy átlagember jó eséllyel nagy romboló hatású bombára asszociál. A sérülésveszélyes tárgy megtalálása esetén viszont mondjuk el, hogy a körbekerítés kizárólag a biztonságnak szól, hiszen ha jól láthatóan meg van jelölve a tárgy, senki nem fog megsérülni az miatt, mert nem vette észre.

Amit javasolt mondani	Amit nem javasolt mondani
Kedves vendégeink! Elővigyázatosságból elkerítettük a strand egy részét, mert balesetveszélyes tárgyat találtunk. Az érintett területet körbekerítettük. Megkérjük önöket, hogy ne menjenek a megjelölt területre. Hamarosan újabb tájékoztatást adunk, addig is kérem, figyeljenek gyermekeikre!	Figyelem! Figyelem! Közérdekű közlemény! Életveszély miatt lezártuk a strand egy részét! A kordonon belülré menni szigorúan tilos!
Kedves vendégeink! Sajnos balesetveszély miatt egy időre le kell zárnunk a strandot. Kérjük önöket, hogy jöjjenek ki a vízből, és szíveskedjenek a lezárás idejére elhagyni a strandot. Kollégáim meg fogják mutatni önöknek, merre kell haladni. Köszönjük a megértésüket!	Figyelem! Figyelem! Rendkívüli életveszély miatt mindenki azonnal hagyja el a strand területét! A saját biztonságuk érdekében fegyelmezetten és gyorsan haladjanak a kijárat felé!

V. SAJTÓNYILATKOZAT

A robbanásveszélyes tárgy és a rendőrség/tűzserészek kiérkezése között jó eséllyel meg fognak jelenni a helyszínen a sajtó képviselői, hogy tudósítsanak az esetről. A velük való kommunikációhoz csak támpontokat tudunk adni, de ide is ugyanazok az irányelvek érvényesek, mint a vendégek kapcsán. Kerüljük a hangulatkeltést, szigorúan a tényekre szorítkozzunk.

Javaslatok:

- Kizárólag a strand vezetője nyilatkozzon.
- Csak a tényeket soroljuk fel:
- mit találtunk (rövid leírás),
- azért értesítettük a hatóságokat, mert *elképzeltető*, hogy robbanásveszélyes tárgyról van szó,
- a hatóságok kiérkezéséig nem áll módunkban több információt adni.
- Az újságírókat se engedjük a biztonsági sávon belül.
- Ne nyilatkozzunk olyasmiről, amiben nem vagyunk biztosak.

VI. MELLÉKLET

Javasolt adatlap robbanásveszélyes tárgy bejelentéséhez

Megtalálás időpontja: *pl. 2013. június 12., kb. 11 óra*

Megtalálás helyszíne: *pl. Zamárdi szabadstrand, a bejárattal szemben, kb. 20 méterre a parttól*

A tárgy leírása: *pl. fél méter hosszú, hengeres fémdarab*

A bejelentő

- neve:
- telefonszáma:
- címe:

Kit keressenek a hatóságok a kiérkezésükor:

Helyzetjelentés: *pl. a strand teljesen tele van, nagyon sok a kisgyerek, kialakítottunk egy biztonsági zónát, amit sárga szalaggal jelöltünk, két ember folyamatosan ott áll, és figyelmezteti a fürdőzőket, hogy tartsák a távolságot.*

KELLÉKEK A BIZTONSÁGHOZ

A tájékoztatónkban leírt biztonsági intézkedéseket kizárólag úgy lehet hatékonyan elvégezni, ha a strandon bizonyos felszerelések adóttak. Az alábbiak a *minimális* készlet elemei:

- 10 db két méteres jelölőkaró
- 100 m hosszú kordonszalag
- 4 db veszélyre figyelmeztető tábla
- viharjelző tábla (a strand hossza szerint, 500 méterenként egy darab)
- 1 db, GPS-szel rendelkező mobil készülék (mobiltelefon, PNA, túrakészülék stb.), a talált tárgy koordinátáinak meghatározásához